

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egyes évre 10 000 — kr.
Félévre 5 000 — " "
Negyedévre 2 500 — " "
Évi díj 1 000 — " "

Egyes szám ára 4 kr.

Felolós szerkesztő: KOHANYI GYULA.
Kiadók: HOFFMANN és KRONOVITZ.

Hírdetési díj:

húszéves pótló sorozat 5 kr. Nagyonb. terjedelmű s többévi hirdetések áru szerint jutányos aron vételnek föl. Belső díj ma-
den külön beiktatást 30 kr.

Uj hármass szövetség.

(T—s.) Dicső dolog az a «magasabb politika»!

Körülvézi a titokzatosság varázsa, mely hozzáférhetetlenné teszi. Melléje sorakoznak a magasabb szempontok, melyek érhetetlenné teszik. Érthetővé csak azok előtt lett a «magas politika», akik kellő mértékben rendelkeznek azzal a tudománnyal, mely a malom alatt találja fel hajlékát.

«Ausztria-Magyarország» is üz «magasabb politikát». A külügyi politikát értjük alatta. Hogy miért teszi arra az a legvalószínűbb válasz, mért hogy külügyi miniszteriumunk is van.

Mert aligha nem áll az a tétel, hogy nem a miniszterium van a külügyek vezetése miatt, hanem a «magas politika», hogy legyen mivel agyonütnie az idejét azoknak az uraknak, kik a budgetben külügyi kiadások czimén felvett összeget élvezik.

A «monarchia» nagyhatalmi állása követeli meg természetesen, hogy a külügyi kiadások czimén milliókat költünk a — nincsből.

A nagyhatalmak külügyi képviselői mindenkoron országuk anyagi előnyeit tartják szem előtt. Másként szólva azon munkálkodnak, hogy egymás rovására

teremtjenek biztos alapot kereskedelmük, iparuk számára.

A forma kedvéért ugyan ezek a szempontok mind fel lesznek öltöztetve csalárd, hazug mezbe, de azért a cél mindenkor anyagi.

Csak nálunk nem.

Bennünket mindig ideális célok vezetnek, amint illik is lovagias nemzethez.

Valóságban szármalmasnak lehet csak jelezni azt a zürzavart, melynek nálunk külpolitika a neve.

Szörnyű chaosz, melyben csak akkor derül valamelyes világosság, mikor egy hatalmas felsüléstről van szó. Példák akadnak halom számára.

A világsajtó egy új hangot dob jelen zürzavaros kaoszba, Orosz-Francia-Osztrák-Magyar szövetség, így hangzik.

Percze sem tartjuk komolynak ezt az eszmét, melynek alapját csak sejteni tudjuk.

Oroszország és Franciaország szövetsége, ennek súlya van a világpolitika alakulására. Ha ebbe a szövetségbe kerül bele «Ausztria Magyarország» úgy semmi esetre sem azért történik mert ez a két nagyhatalom rá volna szorulva a mi támogatásunkra. De teszik bizonyára azért, mert szükségök van rá, hogy semlegesek legyünk, mikor a többi

nagyhatalmak mindegyikét megmozgattak kereskedelmi, kiviteli érdekekben. Mert hiszen az a mesterségesen csinált zürzavar, mely minden egyes alkalommal támasztva lesz, mindig erős, sen anyagi érdekeket tartalmaz.

Csak mi csinálnók ideális külpolitikát.

Nagyhatalmi állásunk, ez a két szJ, mely valóban éles guny számba mehet csak. Komolyan beszélni róla pedig neveltséges.

Orosz-Francia-Osztrák-Magyar szövetség. Gondolatnak is neveltséges. Államok szövetsége csak akkor lehet igaz és erős, ha a népek rokonlelkéből ered.

A Francia-Orosz szövetség olyan erős rokonszenyből credt, mely majdnem a tulzásba esapott. Az orosz czár Párisban — Faure Oroszországban majdnem az egztaizisig fokozta ezt a rokonszenvet,

Milyen sivár üres és csupa formalitásokból állott ehhez képest a király szentpétervári utja.

Arról a nagy Orosz-Magyar barátságáról meg jobb nem is beszélni.

Nemzetek nem egy könnyen felejtene.

Már az Osztrák-Orosz barátságban inkább tudunk hinni. Meg van a történelmi alapja.

Kovács Anna boldogsága.

— A Debreczeni tárczája. —
Írta: Vértesi Arnold.

Kovács Anna nagyon haszontalan emberhez ment férjhez. Kartyás, korbély, semmiházi volt a ki hamar elverte azt a kis pénzecskét, amit a feleségével kapott s aztán gyötörte a fiatal asszonyt. Nem volt annak bekessege, nyugodalma, mindig pénzért unszolta. Kérjen a szüleitől. Van az öregnek csak fukarkodnak s mikor az öregektől már nem lehetett kicsikarni semmit, gorombáskodott a szegény fiatal asszonnyal. Száidta előtte a czudar vén fősvény apját, anyját, ökleivel döngette az asztalt s fenyegette a fiatalasszonyt.

Óthon szüleinek nem mert panaszkodni szegényké, mert azok nem akarták, hogy ehhez az emberhez menjen.

— De ha szeretem, mondta a leány elhatározottan.

— Megbánod, — mondták a szülei.

És most ime még egy éve sincs és már milyen kin az élet. Türi, türi szegény asszony s ha néha egy-egy jó szót szól az ura, hát mindjárt azt gondolja: no már most megváltozik minden, szeretni fogja megint, ölelni, csokolni fogja megint. De Berényi Zsiga nem változik jobbra, inkább rosszabbra. Durvább lesz napról-napra, korbélyebb is napról-napra.

Egész éjszakákon át hiába várja a felesége, míg ő a kávéházban kartyázik, vagy az «Arany sas»-ban muzsikáltatja magát a cigányokkal. Már világosodik, mire haza kerül.

Akkor dühös és káromkodik s az asszony gyöngéd szemrehányó szavára még dühösebb lesz.

Ne oktassa őt senki. Ivott, hát iszik is. Szeretne tudni, hogy mit csinájón mászt ebben a czudar világban? Kartyázott is. Persze hogy kartyázott. Hátba a szerencse egyszer beüt? Meg kell próbálni. Megunta már ezt a nyomorúságot. Nem elet ez: így kuporogni itthon ülni, fogához verni minden garast.

Várták a vacsorával? Hát ne várják. Ha nincs itthon ne várják. Nem rab ő, hogy ki se mozdulhasson a házból. Nem azért házassodott meg, hogy már most lanxon tartásák, mint a házörző kutyát. Neki ne predikáljanak. Ő azt teszi, a mi neki tetszik.

Kovácsék, a kik kint laktak a szentlászói pusztán, hallották a híret, hogy milyen élete van a lányuknak s nógatták is:

— Gyere haza, ha rosszul bánik veled az urad. Jobb előbb mint utóbb. Úgy is az lesz a vége.

De Anna mindig tudott valamit fölhozni férjének a menteségére. Nem rossz ember az, csak egy kicsit szeret mulatni. Majd leszokik róla. Meg aztán neha elkeseredik, hogy nincs pénze.

— Tőlem nem kaptok többet nem egy garast sem, — makacsodott az öreg Kovács.

Az anyja még egy darab ideig félredugdosott a lányának, amit tudott, ami tejből vajból került, aztán kifogyott ő is.

— Gyere haza, az lesz a legjobb.

— Nem mehetek, édes anyám, most is szeretem Zsigát. — mondta a fiatal asszony.

Még most is, még így is? Furcsa a nő sziv. Egyszer azonban késő este, már egészen besötétedett, kocsi állt meg a Kovácsék háza előtt. A fiatal asszony szállt ki belőle sápadt arccal, kisírt szemmel s roskadozva borult az édes anyjára:

— Most már itthon maradok, anyám.

Faggattak, hogy mi történt?

— Meg akart verni a nyomorult. Főlemlte reám a kezét, És megmondta, hogy terhere vagyok, alá is ut, föl is ut! Oh mint gyűlölöm anyám azt a hitvány embert!

Gyűlöl, utálja, soha többé látni sem akarja.

De már a második héten ki-kitekingtetett az utra a ház előtt s föl-fölsóhajtott. mikor egy porfelhőt látott a város felől.

— Mit nézegetsz? Varsz valakit? — szólította meg az anyja.

Megrezzent arra s eljött az ablaktól.

— Nem, édes agyám. Kit várnék?

Az anyja sejtette hogy kit, de nem szólott.

— Majd elfelejti, — gondolla magában.

Az atya azt akarta, hogy valjanak el: — Férjhez mégysz majd máshoz, külön emberhez.

De az öreg zsszony csöndesítgette a haragos embert:

— Ne sürgesd. Meg kell várni; majd meg jön az ideje.

Az első hetekben félték az öregek, hogy Berényi Zsiga utána talál jönni a feleségének vagy ir neki, visszacsalogatja, de sem levél nem jött, sem ő maga nem mutatkozott.

E kérdésekről az E-s tegnap a következőket írja:

T. lapársunk, a „Pester Lloyd” mai esti számában egy párisi tudósítás áll ama magyarságról, melyről most néhány párisi lap cikkez s melyeket valamikor a magyar függetlenség párt férfiai kezdeményeztek volna. T. lapársunk reméli, hogy a függetlenség párt a párisi lapok fejtegetéseit nem hagyja felelet nélkül.

Reménye alapos legalább annyiban, hogy mi e dologról tudomást veszünk s erre némi megjegyzést teszünk. Azt hisszük, a reményt bővebbre terjeszteni s a függetlenség párt nyilatkozatát várni már épen nem indokolt, minthogy a pártunk e dologhoz semmi köze.

Mindenki tudja ugyanis, hogy a párisi lapok a Pázmány-Rimler-fele kísérletről hallottak valamit, mely 1892-ben történt s melynek czélja lett volna francia tüke segítségével egy francziabarát magyar lapot alapítani s melynek talán egyik további czélja lett volna az Oroszországgal való szövetséget a német szövetség helyébe állítani. Egy franczia parlamenti tag, Páris városának egyik képviselője meg is jelent akkor Budapesten s több politikussal és képviselővel, köztük függetlenség pártiakkal is magán uton érintkezett.

Mindenki tudja azt is, hogy ez egész kísérlet csakhamar furcsa véget ért. E ötvös Karoly határozottan ellenezte az egészet, gróf Károlyi Gábor rövidesen es csatánosan megszakított Rimlerrrel minden összeköttetést. Pázmány Dénes pedig francia-orosz szövetség érzületével magára maradt s a függetlenség pártban hozzá ez érzületben senki se csatlakozott. Azóta Pázmány az Ugronparthoz csatlakozott, azóta megszűnt képviselő is lenni, azóta ama francia képviselő is a Panama-ügyben elmerült s azóta nem is beszélt e dologról egyetlen függetlenség párti politikus se. — Teljesen alapítatlan kóhólmány hogy a magyar függetlenség párt valaha ilyen ügyben a franczia kormányhoz fordult s Adam asszony és barátai valamint t. lapársunk párisi tudósítója is okosabban tennék, ha vagy tartózkodnának ilyen gyanusításszerű közlejtől, vagy egyenesen nevéket lelakálnák a kelő.

Ez ügyben különben a következő nyilatkozatot vesszük:

— Látod, leányom, nem törődik veled. Ha csak egy cseppet szeretett volna, utánad jött volna.

A fiatal asszony szomorúan hajtotta le fejét:

— Látom, anyám. Sohasem szeretett, csak a kis pénzért vett el.

— Ne busulj hát — biztatta az anyja.

— Nem is busulok, édes anyám. Lőrinczyékhez is elmegyek a névnap mulatságra, tánczolni is fogok, meglátja, édes anyám.

Elmentek. Anna tánczolt is, De mikor eljöttek, s felültek a kocsira, sirvafakadt.

— Anna, Anna! — dorgálta az édes anyja.

— Mar ez az utolsó, anyám. Többé nem sírok és többé nem gondolok arra az emberre. De most eszembe jutott a lakodalmunk.

— Milyen boldognak gondoltam akkor magamat és milyen boldogtalan lettem. De már vége. Soha többé nem gondolok arra. Gyűlölöm azt az embert, anyám. Most gyűlölöm még csak igazán.

— Hát elválsz, ugy-e — kérdezte az anyja.

— El, el.

Ugy határozták, hogy a jövő héten bemennek a városba az ügyvédhez. De Annának valami baja volt, a feje fájt: vagy micsoda, nem mehettek.

A következő héten az öregek betegedtek meg mind a ketten. Az asszony jobban lett,

de az öreg ur állapota egyre rosszabbra vált. Nem is kelt fel többé az ágyból. Kilencednapra meghalt.

Csunya hideg, szeles őszi idő volt a temetéskor. Kovácsné áthült s újra ágyba esett. Két hét múlva kiterítették már őt is a ravatalra.

— Meghalt az anyósod, — hozták hírvül Berényi Zsigának.

A kártyaasztalnál ült akkor is. A nagy meglepetés miatt majd kiküült kezéből a kártya.

— Tyü, az áldóját! — Ki hitte volna, hogy ilyen hamar elpatkolnak? Azt gondolta az ember, hogy száz évig is élnek s rajta ülnek a pénzes zsákukon, hogy hozzá ne férjek.

— Bizony most jó lenne az örökség, Zsiga — vélték a cimboruk.

Találgatták, hogy mennyi lehet, Ki eny nyire, ki annyira taksálta. Az a négyszáz hold föld, az bizonyos. A pénzről azonban csak annyit tudhatni, hogy lenni kell szépekén. Mert hiszen meg akarták venni a Dus Márton birtokát, mely az övékkel határos és az öreg mindig dicsekedett, hogy ő nem vásárol ám adósságra, mint a többi urak.

Berényi Zsiga összeharapta ajkait. Képzletében egész garmada bankó tűnt föl: tízesek, százasok, ezresek. Hej ha ő turkálhatna most abban! Milyen pompás élet lenne az. Kár volt elzavarni feleségét a háztól.

Nyilatkozat.

Azon alkalomból, hogy Rimler dr., volt külügyminiszeri és. és kir. udvari titkár ur Párisban egy röpiratot bocsátott közzé En Hongric czimvel, egy itteni ellenzéki lap jónak látja felmelegíteni azt a régi incidenset, mely 1894-ben a nevezett szerzőnek egy könyvomat brochure-ja alkalmával itt Budapesten lejátszódott.

A kik emlékeznek az akkori Pesti Naplóban megjelent cikkeimre, azok tudják, hogy sem én, sem azon barátaim, a kiknek Rimler dr. ur terveit előterjesztette volt, soha semmiféle megbízatást neki nem adunk. Nekem nincs arra szükségem, hogy a mit a külföldön ki akarok vinni, arra mást használjak fel. Dr. Rimlerről pedig babonyított, hogy igen indiszkret és hozzá magát illuziókba ringató diplomata, a kivel ezért évek óta még az udvariassági érintkezést is megszakítottam.

Azt, hogy mint gondolkozik a függetlenség párt a hármas-szövetségről — nem kereselem. De azt tudom, hogy a pártnak sok kipróbált tagja a multban és most is nem rajong ezen szövetségért mely fölünk minden tekintetben óriási áldozatokat kíván. Mindig nagy hibának tartottam a függetlenség pártot nézve, hogy nem volt külön külügyi politikája de vakon követte a kormányát. Hivatalos külügyi politika mellett a közjogi ellenzék minden országban akcióképtelennek tartom. Bebizonyodott ez nálunk is. Hogy nemcsak én, de az idősb. gróf Andrássy Gyula is ily véleményen volt, azt nekem a képviselőház folyosóján írta gróf Andrássy Gyula 1894-ken, a Rimler rummi alkalmakor e szavakkal mondotta: „Atyám a függetlenség párt közjogi oppozícióját a hármas szövetséggel inkompatibilisnek tartotta mindig!”

En magam azért lettem függetlenség párti, mert a Németországgal való szoros szövetséget Magyarország önállóságára nézve károsnak hiszem és vallom. A történet százados tanúsága szerint mindaddig, míg Magyarország a német befolyásnak hódol, sohasem lesz sem független, sem nemzeti állam. Sohasem csináltam francia rokonszenvekből titkot. Azt is nyíltan bevallom, hogy az Oroszország elleni mesterségesen szított ellenszenvet nem tartom jelen helyzetünkben se igazoltnak, se észélyesnek, s az orosz-magyar kibékülésnek vagyok híve. Minden országban vannak politikusok, publicisták, akik egymással eltérő véleménynek hódolnak a külügyi kérdéseket illetőleg. Csak nálunk dvik az a bolond szokás, hogy követ dobálják azt, aki máskép

gondolkozik a nagyvilágról, mint a hivatalos fők. Magyarország annyi mindenen ment már keresztül, annyiszor változtak itt a körülmények, hogy bizony-bizony még a külpolitikában is állhat be fordulat. Nem kell azért elégetni hátunk mögött a hidakat.

Ami az Egyetértés azon információját illeti, hogy az a Páris-városi képviselő, a ki 1892-ben bennünket meglátogatott — azóta elveszett a Panama árjába — egy légből kapott inszinuáció. S Pichon barátom a valóságban átment a diplomáciai pályára és jelenben a franczia köztársaság követe Pekingben.

Végre Rimler ur mévét nem olvasván eddig, arról véleményt nem is mondhatok. A mint azonban kezembe kerül — erre nézve is szokott őszinteséggel s elfogulatlansággal nyilatkozni fogok.

Budapest, 1898. jun. 21.

Pázmány Dénes.

BELFÖLD.

A katolikus autonómiai kongresszus kilenczes albizottsága hosszabb szünetes után hétfőn délután 4 órakor újra ülést tartott a főrendiház egyik termében. Az ülésen gróf Szapáry Gyula elnököl. A bizottságnak fő tagjai Albert, Horning Károly, gróf Zichy Nándor, dr. Rajner Lejos, Gúntner Antal, Hoványi Gyula és Pásztyélyi Jenő a tagjai. Előadóként Hoványi Gyula jogakadémiai tanár szerepelt, a ki előterjesztette az autonómia hitközségi és esperességi szervezésére vonatkozó laboratóriumát. A bizottság ma nem bocsátkozott érdemleges tárgyalásba, hanem egyelőre ismét elhalasztotta a tárgyalást. Az albizottság külsőben, mint értesülünk, nem csupán elnökeinek, gróf Szapáry Gyulának betegeskedése miatt tartja oly nagy időközökben az üléseit, hanem az elkészítendő tervezetthez szükséges adatok beszerzése miatt is. Az elaboratórium eddig vajmi kevés szivárgott ki, mert a kilenczes albizottság valósággal titkolódik, de a mi kiszivárgott, az nem talált tetszésre egyházi körökben; így például a magasabb egyházi méltóságok betöltésére való jelölésnél úgy határozott, hogy kétféleképpen is történhetik vagy a kormány jelölésénél és az autonómiai kormányzótestület választja ki a három közül a kinevezésre ajánlandó személyt, vagy pedig az autorómia jelöl és a kormány választ a három jelölt közül, kit terjesszen fel kine-

— Hátha kibékülnének? — tanácsolták a jó barátok,

Még kiterítve feküdt a ravatalon Kovácsné, mikor kirobog egy kocsi a tanyára s Berényi Zsiga száll le belőle. Annának még a szivverése is elállt.

Az első pillanatban azt akarta kiüzenni:

— Nincs semmi beszélni valónk ebben az életben.

De mégsem üzent semmit, csak várta némán, miért jött a férje? Az pedig komolyan ünnepélyesen szólt:

— Ném értettük egymást, Anna. Én nem keresem, ki volt az oka. Lehet hogy én. De megbántam keservesen. Ha tudnád, milyen életem volt azóta.

A gyászaborult fiatal asszony szótlan hallgatta. Valami megcsendült a lelkében. Aeol hárfája, mely hangot ad, a mint egy fu-vallat érinti. Elmult napok jutottak eszébe. Nem a vizsálykodásban eltűnt sivar, kínos napok, nem az elhanyagolt nő magányos szeméremestéi, a durva szavak, melyeket hallania kellett, a sértések, a fenyegetések; hanem a mézeshetek első, édes órái, a csók az ölelések, a szerelmes, hizelgő suttogás. Mindaz a varázs, a mi elkábítja egy fiatal asszony szívét.

Csak hallgatott és reszkelt. Hányszor fogadta, hogy gyűlöli, megveti, látni sem akarja ezt az embert. És most, oh istenem, hát gyűlöli-e igazán?

vezés végett Az alapítványok kezelése a mi felett már 1870-ben és 1871-ben is annyit vitakoztak, az albizottság szerint nyílt kérdés marad, Döntson e huszonhetes bizottság, vagy a kongresszus.

A legújabb államtitkár jelölt. Mint már napok óta híre jár, L a t k ó c z y Imre a belügym. államtitkára, nyugalmasabb alásra vágyódik, a mely vágyódása teljesülni is fog, a mennyiben kinevezik a királyi közig. bíróság alelnökének. Latkóczy utódja — több oldalról megerősített hír szerint — Jeszenszky Sándor miniszterelnökségi miniszteri tanácsos lesz. Jeszenszky tudvalevőleg nagyon részlegelt erre az előléptetésre. A Bánffy kormány legközelebbi választásán ő vezette, ő osztotta ki azt a korrupcionális három millió forintot melynek arán összetoborzottak a mai parlamenti többséget. Az erőszakoskodások, választási visszaélések számai az ő kezében futottak össze, nagyon valószínű, hogy ennyi érdem nem maradhatott jutalom nélkül. Jeszenszky Sándornak a belügyminiszterumba való bevonulása különben azt mutatja, hogy a választások vezetését a jövőben ugyan-zen miniszterium kebelében végzik, természetesen az eddigi mód szerint, ha ugyanis addig a fölháborodának egy jótékony vihára el nem söpri a Bánffy-kormányt oda, ahonét jött, az ismeretlenség homályába. Ertesülésünk szerint a Latkóczy Imre lemondásával megüresedett nógrád megyei mandátum örökösé szintén Jeszenszky Sándor lesz, a kinek érdekében már is azzal korteskednek, hogy beváltja mindazon ígéreteket, melyet Latkóczy tett kerület polgarainak, de a melyeknek teljesítésével a választás megörténte után egyáltalán nem erőltette meg magát.

A lisszaboni interparlamentaris konferencia. Szell Kalman a következő értesítést küldi az interparlamentaris magyar csoport tagjaihoz:

A tavaly Buxellesben tartott interparlamentaris konferencia — tudvalevőleg — az ideai tanácskozásuk székhelyeül Lisszabon állapította meg. Ennek alapján a portugál csoport szervező bizottsága szíves meg hívást intézett magyar csoportunkhoz, tudatván, hogy a IX. interparlamentaris konferencia szeptember 29-én, 30-án és október 1-én fogja tárgyalásait Lisszabonban megtartani. Ezzel kapcsolatosan a Bernben székelő nemzetközi végrehajtó bizottság (Conseil des délégués) szintén meghívta csoportunkat, igen nagy súlyt helyezvén az ideai konferencia látogatottságára tekintettel azon nagyszámú és főfontosságú kérdésekre, melyek az Amerika és Spanyol-

ország közt dúló háborúból kifolyólag bizonyára felszínre vetettni fognak. — Az ideai konferencia e tekintetből is közvetlen érdekel birhat magyar csoportunkra, hogy a semlegesség kérdését tárgyaló magyar csoportunk által iniciált határozati javaslat (Rapport Hieronymi) az ideai IX. konferencia napirendjének egyik főfontossága kérdését képezi. Tisztelettel kérem magyar csoportnak azon tagjait, a kik az ideai nagygyűlésen Lisszabonban, a fentebb jelzett időben részt venni óhajtanak, — hogy ebbeli elhatározásukat D e s s e w f f y A r i s t i d u r r a l, — csoportunk titkárával (képviselőház, háznagyi hivatal) tudatni sziveskedjenek. A portugál szervező bizottság jelentékeny atazási arándmányokat fog igyekezni idegen vasutakon is kieszközölni, miről későbbben fognak a jelentkezők értesíttetni. Budapecsten 1898. június 15-én. Szell Kalman s. k., az interparlamentaris magyar csoport elnöke.

A főrendiház bizottságaiból. A főrendiház közjogi és törvénykezési bizottsága ma délelőt ülésében hozzájárult a máramarosvármegyei Huszt község határából egyes birtokrészeket magában foglaló területnek az ugocsvármegyei Veléte községhez való átképezése tárgyában hozott képviselőházi határozathoz.

Ugyancsak ma délelőt a főrendiház közjogi, törvénykezési és pénzügyi bizottsága elfogadta a nyilvános betegápolás költségeinek fedezéséről szóló törvényjavaslatot.

A kvótabizottság e hó 23-án, csütörtök délután öt órákor ülést tart, melyben a bécsi ut előtt szükséges megállapodások fölött tanácskozik. Ez ülésben fogja, mint halljuk Falk Miksa, a bizottság előadója a maga számításait előterjeszteni.

A katolikus autonómia. A katolikus autonómiai kongresszus kilenczes albizottsága t e g n a p f o l y t a t t a megkezdett tanácskozásait, melyekben megállapította az autonómiai szervezetre vonatkozó általános elveket.

A szövetkezeti törvény a gyakorlatban.

— Két czik. —

Debreczen, június 22.

(II.) Sorba véve az új törvény egyes szakaszait, különösen azokra akarok kiterjeszkedni melyek a gyakorlatban nagyobb zavarokat elő idéhetnek.

A képviselőházi vita alkalmával az ellenzék nagy hévvel támada a 2-ik §-t, mely a szövetkezet alakítását a hatóság vagy nyilvános testület közreműködéséről teszi függővé. Ez a rendelkezés a gyakorlatban semmi nehézségbe sem ütközik. Hiszen a vidéken szövetkezet eddig is csak úgy jöhetett létre, ha a kezdeményezés a társadalomban elismert egyéneknek, többnyire hatósági személyektől, vagy erkölcsi testületek kebeléből indult ki. De bárki legyen is a kezdeményező, ezét a vidéken csak úgy tud érnei, ha a bizalmat fel tudja kelteni és már ezért is kénytelen nagyobb erkölcsi testületek támogatásához fordulni. Nem is a vidéken fordulnak elő az alapítások körüli visszaélések, hanem majdnem kizárólagosan a fővárosban; a törvény e korlátozása tehát csak üdvösnek mondható.*

De nagyobb zavart fog okozni a 3-ik §, mely szerint a szövetkezetek nemcsak takarékos betéteket fogadhatnak, hanem nem tagoktól hitelt is nyerhetnek, sőt a megokolás szavai szerint pénzt szerezhetnek bármely más módon, mely a banküzletben szokásos.* Sajátos, hogy míg eddig éppen kormánykörökben az volt a törekvés — és egész helyesen — hogy a bankok és szövetkezetek működése között éles határvonalak állítsanak, most maga a törvény csinálja, hogy a szövetkezetek apró bankokká váljanak. E veszedelem elhárítására az 59 §. szerint a központi hitelszövetkezet állapotja meg, vajon a kötelekbe tartozó szövetkezetek közül melyik fogadhat el takar-

* Erre ugyanazt mondhatjuk, amit más tegnap az állami befolyásra általában. Szerk.

éket, melyik vehet föl harmadik személyektől kölcsönt.

Igen ám, de mi lesz azokkal a szövetkezetekkel, melyek a 4 §. alapján megkezdtek az idegen pénzek hitelezését, széleskörű kölcsönügyleteket kötöttek és most a központ ez ügyleteket megtilja, vagy a felvételt megtagadja? Hiszen könnyű volna a felelet. Hát önállóan tovább működnek. Ennek azonban más következménye lesz, a 47 §-ban foglalt állami rendkívüli kedvezmények csakis azokra szólnak, melyek a jelen törvény alapján alakultak és a központba beléptek, amelyek be nem léptek, vagy be nem fogadtattak, bár a jelen törvény alapján alakultak, még az 1880. LX. törvényekben foglalt kedvezményeket sem élvezhetik, mert az meg ama határozott korlátozáshoz van kötve, hogy passzív üzletet nem folytathat.

A zavar elkerülése céljából helyesebb lett volna a törvénybe egyenesen beleiktatni, hogy betéteket és idegen pénzt csak azok fogadhatnak el, melyek a központba lépve, attól erre engedélyt kaptak.

Közzelenségekre és sok elégtelenségre fog okot szolgáltatni a 10 §. is, mely szerint a belépő tag a jegyzett üzletreszket az alapszabályokban megállapított részletekben, időben és joghátrányok mellett köteles befizetni. A törvény tehát az alapszabályokra bizza annak meghatározását, mi történjék, ha a belépő tag jegyzett üzletresze részleteibe nem fizeti.

Aki a szövetkezetek belső életét ismeri, jól tudja, hogy a tagok túlnyomó részét az üzletreszek jegyzésénél nem a szövetkezeti eszme lelkesíti, hanem a nyerendő kölcsön reménye vezeti. Miután bizonyos, hogy az alapszabályok az adandó kölcsön és jegyzett üzletreszek között bizonyos arányt fognak megállapítani, nagyon valószínű, hogy sok tag a nagyobb kölcsön elnyerhetése céljából nagyobb számú üzletreszt fog jegyezni. Ha reményében csatlakozik — pedig vermes reményeket fűznek hozzá — üzletreszt tovább nem fizeti.

A legnagyobb bajnak és veszedelemnek tartanám, ha megengedtetnék, hogy az ilyen tagoktól az elmaradt részletek per ujan hajtassanak be. Különösen nálunk, amikor a nép em ékezetében még élőkön el azoknak a bizonyos országos szövetkezeteknek eljárása, melyek ily perekkel zakattak a jöhözemü vidéki népet.

Ne feledjük, hogy a népet bele kell nevelnünk a szövetkezeti eszmebe és minél iberálisabban járunk el, annál több bizalmat ébresztünk; a perek behajtással pedig magát az intézményt tesszük népszerűtlenné.

Nem akarok bővebben foglalkozni a 15. §-ban megállapított felelősség kérdésével, mely körül a vita folyamán a legelterjedtebb nézetek merültek föl. Közgazdasági íróink legtöbbje a korlátlan felelősséget tekinti a szövetkezeti eszme ideálján, fennálló önállóan működő szövetkezeteink majdnem kizárólagosan a befizetett üzletresz erejéig terjedő felelősség alapján állanak; a Károlyi-fele szövetkezetek sikeresen próbálkoztak meg az üzletresz többszörösödő terjedő felelősséggel. Az igazság az, hogy a szövetkezet tárgya és természete határozza meg, mely fokú felelősség szükséges.

Értem azt, hogy a kormány most nem akart a korlátlan felelősségig elmenni, de tekintve azt, hogy a 81. §. más célú szövetkezetek belevonását is lehetővé teszi, csakugyan nem értem, miként lehett a korlátlan felelősséget már előre kizárni és így már előre oly szövetkezetek alakulását és belépését lehetlenné tenni, melyek már tárgyuknál fogva csakis a korlátlan felelősség alapján működhetnek.

A gyakorlat szempontjából azonban mélyen sajnálom, hogy midőn a törvény így határozottan perhorreskálja a korlátlan felelősség elvét, a 26. §-ban oly rendelkezést tesz, melynek csakis ily szövetkezeteknél van jogosultsága. A 26. §. szerint a közgyűlésen minden tagnak csak egy szavazata van. Ha a szövetkezet tényleg az egyenes és nem annak anyagi és szellemi kvalitásán alapulna, ha minden tag egyforma számú üzletreszt bir-

Tudja, hogy ez az ember gonosz volt, durva volt, igazságtalan volt hozzá: de hátha megváltozott? Hátha ma már más? Hibet neki? Bizhat a szavában?

— Eljöttem Anna, hogy ebben a nagy gyászban itt álljak oldalad mellett, hogy vigasztalod, támaszod legyek. Azért jöttem Anna.

Támasz neki ez a férfi? Ez: a ki őt gyötörte, elűzte.

De most szava olyan sima, olyan lágy. — Reád gondoltam szüntelen, mióta elmentél. A te szép, ragyogó szemeidre, a te hosszú selyemhajadra, a te gömbölyű fehér karjaidra, edes piczi szájaeszkadra. Annaéskam, drágám, egyetlenem!

S kitarja karját s átöleli a nőt. Az még mindig szótlan, reszkelve simul hozzá. A régi esőkos eméke, mint éles, mámorhozó köd borul az agyára s egy forró csók pecsételi meg a kibékülést a házasságok közt.

Az öreg asszony a ravatalon már nem tiltakozhatik. Nem inthei leányát:

— Vigyázz!

De mit érne az előszava is? A fiatal női szív, mely szerelemért sóvárog, hinni fog; akárhogy intik. S Annának immár ugy emlélik mintha tulajdonképp nagyon boldog lehetett volna ő eddig is, csak szülei akadályozták a boldogságát.

hatna, érteném e rendelkezést. De az életben nem így áll a dolog. A szövetkezet prosperálása az intelligencia vezetésétől és a jobb-médu osztály részvételétől függ. Éppen a mi népünk hiszékenysége, könnyű félrevezetése teszi e rendelkezést a szövetkezetekre nézve végzetessé. Mily csekély agitáció kell ahhoz, hogy egy pár száz tagból álló szövetkezetnél éppen azok zártnak ki a vezetésből, a kik éppen a leghivatottabbak. Hol van itt a vezetés allandósága, szakzsorúsága? Mi lehet ennek következménye? Csak nézzünk szét a vidéken, egy-egy kis vidéki takarékpénztár körgyűlése előtt. Mily korteskedés folyik, — egész igazgatóságokat buktatnak ki. Itt pedig intelligens emberekről van szó. Mi lesz meg, ha az egyszerű falusi népet fölizgatják. A közkormányzatban is érvényre jut a virilis intézmény, akinek nagyobb az érdeke, nagyobb a kockázata, legyen nagyobb a befolyása. Csak a szavazatok maximumát kellett volna megállapítani, nehogy visszaélések történhessenek.

Végül pedig itt van a törvény piéce de resistance-a, a 23. §, mely a szövetkezet követeléseinek elsőbbségét biztosítja. — Az ezirre nem egészen új. A Wekerle miniszterelnöksége alatt 1893-ban tartott szövetkezeti ankétan éppen Horánszky Nándor vetette fel, de ott nagy visszhangot nem keltett. Erdély miniszter a kenyszerűséggel okolja meg ragaszkodását e ponthoz, ezzel akarja a kibocsátandó kötvények belső értékét megszilárdítani. Aki a kisgazda helyzetét ismeri, jól tudja, mily nehézségekkel kell megküzdnie. A kisgazda helyzetére éles, de szomorú világot vet például a Györgyi Első Mezőgazdasági Előleg-Egyesület, mint szövetkezetnek most megjelent évi jelentése az 1897. évről. »Főtelevésünk mindig a tagok érdekeinek előmozdítása volt — mondja a jelentés — azért biztosítottunk részükre oly sok kedvezményt, amelyet mások nem nyújthatnak; de kevés eredménnyel. A tagok száma allandóan toz; mert kevesebb jelentkezik évenként felvetelre, mint a hányat — a perbeli leszámolás után — kizárni kénytelenek vagyunk. Igen sokan még azt sem tették meg, hogy évek óta esedékes üzletrész-hátralékaikat befizessék.

Szabad-e ily körülmények között a kisbirtokos kezét teljesen megkötöni, szabad-e őt elzárni attól, hogy hitel igényét esetleg más oldalról is kielégítse? Hiszen köztudomású tény, hogy éppen az ilyen kétesértékű védelem, mely a hitelt nyújtó kockázatát növeli, éppen az uzsorának ad új taplalékokat.

Nincsen érv, mely igazolhatná e szakasz törvénybeiktatását. A hitel a moderna gazdasági élet egyik alapja; a ki megöleli a hitelt, megakasztja a gazdasági élet egészséges fejlődését.

Összefoglalva a mondottakat, a véleményem az, hogy az új törvény nem fog a hozzáfűzött várakozásnak megfelelni. A központ csakhamar be fogja látni, hogy nem képes amaz óriási feladatot megoldani, melyre vállalkozott, az iparos világ, mely most még halgat, ismét hallatni fogja majd követelő szavát és előrelátható, hogy a törvény egyes intézkedései nemsokára revízió alá fognak kerülni.

De tagadhatatlanul lesz az új törvénynek igen sok jó hatása is, különösen pedig az, hogy a fennálló szövetkezeteket is tömörítésre, egyesülésre buzdítja. Keresni fogják a módját, miként találhatnak meg a közös kapcsolatot a közös cél érdekében. Maga a kormány pedig látván, hogy az új törvény nem oldhatja meg a kérdést önmagában, segítőtársat fog keresni a már létező és jól működő szövetkezetekben és így talán nem nagyon távol időben nálunk is beáll az összeszövetkezetek egészséges fejlődése és az egész szövetkezeti ügy czélirányos szervezése, amit a fennálló törvények rendelkezései egyelőre lehetetlenne tesznek.

Dr. Szántó Sámuel.

HIREK.

* **Fényes esküvő.** Ma délelőtt fényes esküvő volt városunkban, a melyre Perczel Dezső belügyminiszter is megérkezett tegnap este a fővárosból. Debreczen két előkelő családjában történik a boldog frigykötés, amelynek irigyelt szereplői Losonczy Margit, Losonczy Álmos dr. megyei főorvos bájos leánya és ifj. Perczel Mór huszár főhadnagy, Perczel Mór tábornok daliás fia. — A polgári házasságkötés délelőtt 10 órakor volt az anyakönyvi hivatalban. A szertartáson tanuként Perczel Dezső belügyminiszter és ifj. Sovágó Gábor szerepeltek. Az egyházi szertartás, delután fél hat órakor megy végbe a Szent-Auna-utcai róm. kath. templomban a szertartás, amelyen kiválóan fényes egyházi pompát fejtenek ki. — Széchényi Jenő, nagyváradi apátkanonok, a családnak régi barátja fogja teljesíteni. — Este az Angol királynő szálloda káton termében 32 területű fényes nászlakoma lesz, a melyre a rokonság és a város néhány előkelősége hivatalos.

* **Győr város és márczius 15.** Győr város bazilias törvényhatósága márczius 15-én a szabadságharc és szabadsajtó ötven éves évfordulója alkalmából gróf Lazberg Rudolf főispán elnöklété alatt diszközgyűlést tartott. A diszközgyűlés kinyomatott jegyzőkönyvét nemzeti színű keretben megküldötte Győr város az összes törvényhatóságoknak. Debreczen városához ma érkezett meg a hazafias ünnepéről szóló jegyzőkönyv.

* **A kisemberek érdekei.** Sok szó és tinta folyt már arról, mint lehetnek a kisgazdának és a kisiparosnak helyzetén segíteni anélkül, hogy — mint azt a szocialisták akarják — a nagy tőkének és a nagybirtoknak tulajdon jogába belenyulna az állam. Napról-napra több ilyen terv merül fel s közülök sok meg is valósul, egy-egy lépéssel közeledve a nagy cél felé. A magyarországi gazdasági egyesületek orsz. szövetsége most azt az Angliában már meghonosított s más államokban is tannlmányozás alatt levő ezmet vetette fel, melyet a szakirodalom a grikoltarifák neve alatt ismert s mely szerint a vasutak állanak be a kis ember termény közvetítőinek azok iparos és gazda-tagjai között, mely a mellett, hogy a közvagyonosodást is gyarapítja, a vasutnak is hasznára van mert forgalmat olyan körben is emeli, mely köztudomás szerint rendszeren épen a becsületes közvetítők hiánya miatt nem bír boldogulni, sem mint termelő, sem mint feldolgozó, azaz kis gazda és kis iparos. Ezt akarja most a gazdaszövetség a vasutakkal elvégeztetni. A magyar államvasutak máris megtették annyit ebben az irányban, hogy köteleességüké van téve a hivatalnokoknak, hogy minden különkérés vagy felszólítás nélkül a legolcsóbban czélhoz vezető utrányt és szolítási módot alkalmazzák az olyan feladóval szemben, akia fuvarbért előre fizeti s most az indítványozók a gazdaszövetségnek a fentieket javaslatba hozó memorándumát elküldte a törvényhatóságokhoz pártolás végett. A rendeletet a tanács most kapta meg s amikor közelben a szakbizottságokkal fogja tárgyalatni.

* **A kórházak hiánai.** Sokan vannak azok az emberek, akik tisztességes munka helyett inkább télenyégben szeretnek élni. Miután annyi pénzök nincs, hogy ezt kényelmesen tehessék, a kórházakat keresik fel. Mikor egyikből kikopnak a másikat keresik fel, különböző betegségek ürügye alatt. A belügyminiszter sürün küldi erre vonatkozó körrendeletet melyekben ezeket a heréket leleplezi. Most is Di ki Zsuzsanna Kassai, Goldschmid Miksa szombathelyi Muszi József verthegyi és Kuglis György szalontai illetőségű jómódúakra hívja fel a hatóságok figyelmét.

* **Két öngyilkosság.** Napokkal ezelőtt körözvényt adott ki a rendőrség, amelyben a vérsi és mezei rendőrök figyelmét egy eltűnt szappanosra hívta fel. Kricsfalussy Lajosnak hívják a körözött 22 éves ifjut. Ifj. Nagy Gábor Kőlcsey-utcai szappanosnál dolgozott. A rokonsági kötelek révén behelyeztet

telj-s bizalommal visszaélt és sikkasztást követett el. Mestere jó akaratú figyelmeztetése és erkölcsi lecskérére fenyegetődzött sőt ifj. Nagy Gábor szappanosot lelővéssel fenyegette. Azután eltűnt a háztól, keresték, kérdező sködték utána s nem tudott róla senki, nem találták sehol. Akkor bejelentették a rendőrségnek, amely az eltűnt fiatal ember küroztetését elrendelte.

Azóta négy nap telt el s a rendőrök sem találtak rá. Tegnap este hat óra fele a Nagy Sándor kaszálója mellett mezőrendőrök haladtak el akik közül az egyik a kaszálon bolyongó fiuban felismerte a körözött Kricsfalussy Lajost. Rögtön felje siattott amit az ifju azon nal észrevett. Odakiáltott,

— Elve nem fogtok el!
Előrontott egy revolvert. Mielőtt a rendőrök szándékának végrehajtásában megakadályozhatta volna, az ifju föbalótte magát. Ott rogyott össze holtan a hozzáfutó rendőr előtt Holtestét a kórházba szállították.

Hozzáartozói kérelmére a hatóság mellőzi felbonczoltatását.

A másik öngyilkos ma délelőtt követte el végzetes tettet.

A Miskolcz felé haadó személyvonat, mely 8 óra 25 perczkor indult az állomástól, egy embert gazolt keresztül a 152-ik kilométert jelző oszlopnal.

A mozdonyvezető előadása szerint a 152-ik kilométer oszlopnal a merevekes lejtőről egy ember rohant le és közvetlenül a mozdony elé dobta magát. A mozdonyvezető megállította a vonatot, de már ekkor a sebességi erő következtében átment a veresre rocsolt hullán. Dereka teljesen ketté szakították a vonat kerekai az embert, aki öngyilkossági szándékkal dobta magát a vonat elé.

Az esetről jelentést tettek a III. kerületi kapitányságnak: honnan dr. Varga Emil orvos és Gere Károly h. rendőrbiztos mentek ki a helyszínre. Az orvos csak a beállott halált konstatalhatta.

A vonat kerekai derékon szakították ketté az öngyilkost, összezuzva gerince és bordacsontjait.

Csakhamar sikerült az öngyilkos személyazonosságát is megállapítani Kovács István 45 éves csizmadia személyében. — Lakása a csapókeri II. járásban 207. szám alatt van.

Az esetről értesítették az öngyilkos feleségét az összeroccsolt hullát pedig bevitték a közkórházba.

* **A jóbarát.** Miskovszky Pál közjegyzői szolgálja megismerkedett a hipodromban egy ismeretlenl és mindjárt meg is barátkozott vele. Annnyira szoros lett köztük a barati kapocs azonnal, hogy az idegen felkérte Miskovszkyt, adna neki éjjelre szállást. Miskovszky ezt nem is tagadta meg barátjától. Mikor ma hajnali 3 órakor felébredt, csodálkozva látta, hogy az új barátja akinek még a nevét sem tudja, sehol sincs. De eltűnt a barna öltönye, 2 frt készpénze és a kapukulcs is. Miskovszky banatában feljelentette a barátját a rendőrségnek.

* **Védekezés a tudóvész ellen.** Többször volt már szó lapunkban arról a nagy fontosságú körrendeletéről, melyet a belügyminiszterium a tudóvész től való óvakodás czéljából kibocsátott s néhány hónappal ezelőtt az egész rendeletet szó szerinti közöltük. A belügy miniszter most a rendeletet utasítás formájában apró veres füzetekben is kinyomatta s — mint azt annak idején jeleztük is — minden egyes törvényhatóságnak több száz példányban szétküldte, hogy a lakosság közt szétosztassék. Debreczen sz. kir. város tanácsa ma kezdte meg a füzet szétosztását s azt szerkesztőségünkhez is beküldte. Mivel lapun a füzet tartalmát tevő körrendeletet már egész terjedelmében közöltük, elegendőnek tartjuk a füzetet nagyjából ismertetni.

A tudóvész ragadó-betegség, melyet különösen családi öröklés folytán arra hajlandó emberek könnyen megkapnak ezek tehát jó levegőben éljenek, jól táplálkozzanak és nekik való foglalkozást üzenek. A jó levegőre külfö-

napjait — naponként és személyenként 98-2 krt igényelt (1896. évben 96-4 krt).

A jelentés behatóan beszámol a 200 000 frtos Machlup Adolf alapítványról és a külföldi vöröskereszt egyesületekkel fenntartott barátságos viszonyról.

Az Eperjesi Széchenyikör Évkönyve
Az 1897/8-ik évre dr. Horváth Ödön jogkari dékán titkárnak szerkesztésében e napokban hagyta el a sajtót. A gondosan egybeállított és érdekes adatokat tartalmazó évkönyv élénk világot vet a felvidéken oly fontos kulturális hivatást betöltő közművelődési egyesület viszonyaira s örvendetes képét tárja eléünk e viszonyok fejlődésének és virágzásának. Az egyesület mult évi zárszámadásai 4352 frt 24 kr, bevétel és kiadást igazolnak, bele nem számítva az egyesület népnevelési szakválasztmányának 6740 frt 15 krajczárnyi vagyonát. Az egyesületnek közel 1250 tagja van s a kultúrtörvényekkel sikerült az egyesületnek — vidéki választmányainak működése folytan — behálózni az egész vármegyét. Az évkönyv Pulszky Ferenc volt tiszteleti tag arcképén kívül az irodalmi részben közli a királyi és német császári poharköszöntőket, a tiz szobor ügyében kelt királyi leiratot, a kör hódoló feliratot, a kör hódoló feliratát s a titkár zárószavát, majd dr. Berzeviczy Albert védnök »Visszaemlékezés Pulszky F.-re, és dr. Horváth Ö. titkár »Vázlatok Pulszky F. életéből« cz. művét, Várady Antal és Csengey Gusztáv költeményeit, valamint utóbbiak »A falu végén« cz. elbeszélését. A hivatalos rész a kör által az ezredes kiállításra nyert okmány szövegét gr. Széchenyi I. egy ismeretlen levelet, a kör felhívását a párisi kirandulásra, továbbá az egyesület működésére vonatkozó részletes jelentéseket, az egyesület közgyűléseinek jegyzőkönyvét az egyesület naplóját s pénztári alapotának kimutatásait, végül a tiszviselői kart s a tagok névsorát közli. A 140 oldalra terjedő, diszes kialakítású füzet híven eszteti az elekép s szépen virágzó egyesület állapotát. Megjegyezzük, hogy az »Eperjesi Széchenyi-kör« védnöke: dr. Berzeviczy Albert v. b. t. t. előke: Szinyeyi Mersé István főispán s titkára: dr. Horváth Ödön jogkari dékán.

Az Időjárás meteorológiai havi folyóirat
a m. kir. orsz. meteorológiai és földmágnességi intézet tiszviselőkarának közreműködésével szerkeszti s az intézet támogatásával kiadja Héjas Endre kir. meteor. intézeti asszisztens. II. évfolyam 6. füzet. 1898 június. Tartalom: Az időjárás előrejelzéséről. B o g d á n f y Ödöntől. Az időjárásról. H a n u s z Istvántól. Milyen klimában épüljön a sanatorium? (2 képpel) (Folyt.) dr. K u t h y Dezsőtől. Az agrar-meteorológiáról. K r o n i c h Léonárdtól. A zivatarkepződésről. V á r a d i Antaltól. Hazánk időjárása az elmúlt májusban. Dr. S t e i n e r Lajostól. Irodalom. Feltelemek. Szerkesztői mondánivalók. Az ögyallai m. kir. orsz. meteorológiai és földmágnességi közp. obszervatóriumon végzett megfigyelések eredményei 1898 május havában. Az időjárás megjelen minden hó 20-án. Előfizetési ár: egész évre 4 frt. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, II. Főutca 6. szán. Az időjárás, mint a meteorológiának, a természettudományok eme legfiatalabb ágának első magyar nyelvű organuma, programjába vette hazánk éghajlati viszonyainak, a mezőgazdasági meteorológiának, a modern időjólásnak, az egészségügyi meteorológiának stb. művelését. Irodalom rovataban ismertetésre kerülnek a hazánkban jdközben megjelenő meteorológiai munkák. Közli a régi magyar gazdasági és időjárás feljegyzéseket Apro közlemények alakjában (s nagyobb cikkekben is) ismertetve a külföldi szakt folyóiratokban és önálló munkákban megjelent újabb haladásokat a meteorologia egész mezejéről. Kérdések — Feltelemek alakjában minden a meteorologia körébe vágó közérdekű kérdést megbeszélés tárgyává tesz. Cselekszi pedig mindezt jó magyar nyelven s általánosan érthető módon, úgy hogy nemcsak a szakember, hanem a dilettáns meteorológus, valamint a mezőgazda; az orvos stb. egyaránt örömet lelhet benne,

KÖZGAZDASÁG.

Uj növénytermelési ág.

Mindenki örömmel fogadja az orsz. m gazdasági egyesület földművelési és növénytermelési szakosztályának azon intencióját, hogy a hazai orvosi növények termelésének újabb fellendülését előmozdítani iparkodik. Ha a statisztikának az orvosi növények forgalmára vonatkozó adatait — mely mellesteg megjegyezve eléggé homályos — figyelemmel kísérik, a bosszuság bizonyos nemével töprengünk el azon valóban érhetetlen állapoton, hogy az orvosi növényekért százazekre menő összeget dobunk ki a külföldi piacra a saját tehetetlenségünk, nembánomságunk miatt. Valóban el-zomorító a közönynek az az óriási mérvé, mely e tekintetben a magyar gazdaságosságot jellemzi.

Egy tekintélyes jövedelemtől fosztja meg magát akkor, midőn ahoz könnyű szerrel hozzá juthatna; mert az orvosi növényekre nézve bátran elmondható az, hogy jövedelmezőség tekintetében a legtöbb kultúr növény felett állnak, mivelésük tekintetében pedig nem mérülnek fel oly nehézségek, melyekkel megküzdési képesek nem lennének. Bizonyítva ez állítást Nyitra megyének több járása, hol a goelli plebanos buzgótsága folytan a lakosság jórésze már teljesen otthonos a gyógynövény kultiválásában s ezzel a kisgazda nem csekély mértékben mozdította elő saját anyagi jólétét.

Rövid vázlatokban közöljük azon tudnivalókat, melyek a gyógynövény termelésénél figyelembe veendőek: a gyógynövények talaj és klimatikus viszonyok iránti igényei nem vagyok, amennyiben szelid fekvésben úgy a szárazabb, mint a nyirkosabb talajon is képesek megteremni. Fődolog a talajnak jó megművelése, ami kütönösen a mélyebb porhanyításra vonatkozik. A mélyen mentes növényeket lehet produkálni, melyek jó zamattal kiálóan jól értékesíthetők. Ha a talaj nem rendelkeznek elegendő tápanyaggal, úgy annak pótlásáról gondoskodni kell, de nem annyira istállótrágya, mint inkább műtrágya segítségével.

Ugyanis az istállótrágya némileg árt az orvosi növény minőségének, ellenben pl. a chilisaletronnak és szuperfoszfátnak együttes alkalmazása nemcsak hogy nem árt, sőt ellenkezőleg hasznos is, amennyiben a mennyiséget is nagyban emeli.

A szaporítás részint magról, részint palántákról történik. Utóbbi előnyösebb s biztosabb sikerre is vezet. Agnelli plebanosnak jutányos áron szerzett be a palánta. 100-át 5 frtéért, 1000-ét 25 frtéért szállítja az Csári, via Sasvár. Nagyobb vételnél engedményeket nyújt. A kiültetés idejétől az aratásig azon növények kivételével, melyek széles sorokban ültetettek, ápolásra nincsen szükség. Legnagyobb gond az aratásra fordítatik, különösen az aratási idő megválasztását illetőleg. A nagyon korai aratásnak keés a zamata. Neheez a szárítása s kevés a mennyisége. Vannak oly gyógynövények, melyek virágzás előtt szedendők, vannak olyanok, melyek a teljes virágzás ideje alatt s olyanok, melyek a megérés után.

Az aratást a szárítás követi, a mely eszközölhető szabadban, továbbá fedél alatt s végül fűtésre berendezett helyiségekben. A szabadban való szárítás nem a legjobb, mert a növény a megromlás veszélyének van kitéve. A ki sikeres eredményt akar elérni, az vagy fedeles s o dalfalakkal bíró pajtában szárítson, vagy pedig fűtésre berendezett szárító helyiséget használjon. A szárításnál az u. n. szárító cserényeket használják, a mely cserények gyalult léczre erősített zsák szövetből állanak. E cserényekre a növény mintegy 4.5 cm. vastag rétegben helyeztetnek el, s a különböző igényekhez képest 3-6 óráig szárítatnak.

A szárított orvosi növény zsákokba csomagolva kerül a gyógytárakba, illetve drogistá üzletekbe.

A kereskedelmi és iparkamara közleményei.

A szolnoki kir. tszék és jbiróság, valamint a kisújszállási jbiróság cserépkalyháinak kijavítása szükséges lévén, a munka kiadása tekintetéből f. é. jul. hó 2-án szolnoki kir. tszéki elnök a 33 sz. helyiségben szóbeli árlejtést tart, melyre a vállalkozók meghívotnak.

A keresk. m. kir. miniszter tudatja, hogy a külföldi követségek illetve konzuli hivatalok által okmányok hitelesítéséért, utlevél latta-mozzásért stb. szedett díjakról szóló tarifában a következő államoknál új díjszabás állapítatott meg:

Bulgária 2 frt 50 kr s ha nincs bolgár bélyeg rajta, még 50 kr külön. Spanyolország 10 poseta, de pótlék is szedetvén, összesen mintegy 5 frt 50 kr. Svájc 5 franc (o. é. árfszerint)

A m. kir. szűtmári 12. honv. gy. ezred a Nagybányán f. é. jul. 11-től aug. 6-ig tartandó kiképzési időszakra a szükséges kenyeret, zabot és szénát árlejtésen kívánván beszerezni, felhívja a vállalkozókat, hogy ajánlataikat e hó 24-ig Nagybányán a városházán adják be.

A feltételek kamaránknál megtekinthetők.

A m. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége vonalán felállítandó 5 drb. Froitzheim-féle vamsoronpó készülékek szállítására és felállítására nézve az üzletvezetőség f. hó 20-ai lejarattal nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet, melyre a feltételek kamaránknál megtekinthetők.

A m. kir. szabadalmi hivatal a következő szabadalmi leírásokat küldte be:

Eljárás egy vagy többszínű kepeknek üvegen való előállítására litographiai uton. Fa és papírmachéból készült labbeli. Automatikusan mély-égyvizsgáló és figyelmeztető készülék. Ködben jelző készülék vasutak számára. Ujszerű sifon kimérő. Fűstemesztő készülék stabiakazáncok számára. Gipsz-betonserkezetek. Ujszerű vonalzóeg. Rotációs szivattyú hordozható függő vasut gőz és villanyos üz. mre. Zajtompító távbeszélő vezetékek számára. Mesterséges selyem előállítása. Revolver eszterga. Hordozható készülék Röntgen sugarak előállítására. Szemetártó kieserélhető szállító zsakkal.

Mindazok, akik a szabadalmak, találmányok iránt érdeklődnek azok leírását és rajzait kamaránknál megtekinthetik.

Budapesti gabonatözsde

június. 21.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései a következők

Buza	kilós	Ar 100 klg.	kilós	Ar 100 klg.
Bánsági	76	—00—00	80	00.0—00.00
"	77	—00—00	81	00.0—00.00
"	78	—00—00	82	—
Tiszvárdéki	79	—00—00	—	00.0—00.00
"	76	2.10	12.15	80
"	77	12.25	12.30	81
Felsővárdéki	78	12.40	12.50	82
"	79	12.50	12.60	—
"	79	12.05	12.10	80
Fehérmegyei	76	12.20	12.25	81
"	78	12.35	12.40	82
"	79	12.50	12.55	—
Bácskai	76	12.15	12.30	80
"	77	12.30	12.35	81
"	78	12.45	12.50	82
Észak magy	79	—	—	—
"	78	—	—	—
"	79	—	—	—
				Min. hekt.-ben
Rozs elsőrendű	uj	70—72	0.00	0.00
" másodikrendű	uj	—	0.00	0.00
Árpa takarmánynak	"	60—62	0.00	0.00
" égetni való	"	62—64	0.00	0.00
" serföldei	"	64—66	0.00	0.00
Zab	—	39—41	7.20	7.60
Tengeri bánsági	uj	—	5.00	5.15
" más nemű	"	—	5.00	5.05
Repeze bánsági	—	—	—	—

Sertéslelészám: 1898. évi jun. 19-én volt készlet 45.156 darab, 1898 június hónap 19-én felhajtott 544 drb, 1898 június hónap 20. napján elszállított 469 darab 1898 június hó 21-ik napjára maradt készletben 45.231 darab. — A hizott sertés üzlet-irányzata csöndes.

CSARNOK.

Utközben.

— Regény egy kötetben. —

Ista: **TAMÁS JÓZSEF.**

16.

NEGYEDIK FEJEZET.

Dél felé ébredt fel Márton és úgy érezte, hogy fáradt. Jól esett hallania az ablaküvegek vékony, éles rezgését. A fülbe zsongtak régi csodás hangok. A rosz kövezeten nagy, nehez kockák döcögtek és bántóan, durván zavartak álmodozásaiban.

Lassan öltözni kezdett. Az inas mikor hallotta, hogy fölébredt, bejött és jelentette, hogy János már elment.

Márton is gondolta, hogy haza kell mennie. Négy órakor munkába kell állnia és a szerkesztőség éppen tulsó szélén fekszik a városnak. Nem is evett még és éhes.

Az inas kiment. Márton megszámlálta a pénzt. Nyolcvanöt krajczárja volt mindössze.

Gyalog indult meg és gondolkodott azon, mikép oszthatná be ezt a pár krajczárt öt napra. A villany vasutra nem mert felülni, mert ez érzékenyen megcsökkentette volna krajczárjait.

A tulsók éjjelezés, a szokatlan tivornya egészen kimerítette. Fáradt volt és bágyadt mikor hazaért.

Szedőgyereket csöngetett be, a hentestől hozatott kenyeret és szalonnát. Husz krajczárért. Dühös volt önmagára, hogy könnyelműsködött, mint valami diak. Nem kellett volna elmennie. Ezért ugyan kár volt ott hagyni az eklézsiát, hogy festett arcú lányokkal igya a pezsgőt. Undorodott önmagától.

Osszetörpült önmaga előtt végtelen kicsinynyé. Fojtogatta a torkát valami keserű rosz érzés. Nyomorultnak érezte magát nagyon.

Alig tudta legyűrni a száraz falatokat, pedig éhes volt. A munkáját is rosszul végezte. Kerényi, aki ezen az estén bent maradt, figyelmeztette is. Nem tegezte már Mártont és a fensőbbség érzetének félreismerhetetlen hangján beszélt.

Bántotta Mártont ez a modor. Nem ugyan azért, mintha becsülte volna Kerényit.

Három óra körül végezte el a dolgát. Az asztalon látott még egy darab kenyeret, ami megmaradt a vacsorájából. A zsebébe dugta. Egyedül volt a szerkesztőségben, Moricz kiránduláson volt.

Amint betette maga után az ajtót, eszébe jutott, hogy éjve hagyta a lámpát. Rest volt arra, hogy visszamenjen.

Boszantotta a sok lépcső, amit meg kell másznia és megállott a lépcsőház előtt.

Mint a kivert kutya, olyan nyomorultnak érezte magát. Kalandoztak a gondolatai, de minden összefüggés nélkül. Csak az jutott eszébe, hogy milyen nevetséges önmaga előtt is az az állapot, melybe belekerült.

Amit ő esinál, arra igazán semmi szükségé senkinek. Nem erről álmodozott ő Pedig nem bántotta a nagyravágyás. Nem a feltűnni vágyás. Csak érezte, hogy dolgoznia kell.

Egyszerre csak úgy találta, hogy fent van a szobájában és maga sem tudta, hogyan került oda. Sietve feküdt le, mert fáradtnak érezte magát a tegnapi mozgalmas éj után.

Ahogy lefeküdt elfogta az álom és aludt nyolcz órát megszakítás nélkül. Dél felé járt az idő, mikor felébredt. Kialudta a mámor utóízét és egészen könnyűnek érezte magát.

Gondolkodott mivel ölje az iderét. Máskor a szomszéd vendéglőbe evett valami kis silány ebéde. Most nem telt rá. A zsebében meglelte a kenyérdarabot és legyűrte. De dühö; volt önmagára, mert diákosnak neve'ségesnek tünt fel előtte ez a helyzet.

Keresett valami régi ujságlapokat, hogy előli velők az idejét. Az ablakhoz ült, de nem tudott ott maradni: olyan furesa, megmagyarázhatatlan hatást tett rá az a darab négyszögletű kékség, a mi az ég sátorából oda jutott a szűk kéményszerű udvar fölé.

Elfordult az ablaktól és hagyta szabadjárá a gondolatait. Elhatározta, hogy dolgozik valamit. Barmit is, de dolgozik.

Papirost, tentát nem talált, hát ment, hogy hoz majd letrő; a szerkesztőségből.

A konyhában ott volt Anna és Márton köszöntötte. Eddig alig látta és most mindjárt azt gondolta: milyen szomorú ez a leány.

(Folyt. köv.)

Utolsó hét.

huzás már 1898. június hó 30-án.

Magy. kir. jótékonycélu államsorsjáték

főnyeremény 150,000 korona.

Az összes nyeremények összege 365,000 korona. Sorsjegyek a 2 forintért kaphatók a lottó-igazgatóságnál Budapesten (Pest, fővámbáz, félemelet), ahová a megrendelt sorsjegyek ára postautalvány mellett előre beküldendő, valamennyi sör- és adóhivatalnál, a legtöbb postahivatalnál és minden városban és nevezetesebb helységben felállított egyéb sorsjegy-áruelő közegnél.

Budapesten, 1898. április hó.

Magy. kir. lottó-igazgatóság.

Főképviseelő kerestetik.

Egy német elsőrendű, versenyképes és kiváló biztosítási intézet keres magas jutalék mellett előkelő és kautióképes kerületi főképviseelőt, Debreczen és vidékére, Debreczen székhelylyel.

Írásbeli ajánlatok, Budapest, VII. Erzsébet-körut 53. sz. I. emelet, 1. ajtó alá intézendők. — **«Gyermekbiztosítás»** jelige alatt.

MIHALOVITS-féle

Harmat-Crème

Arcszépítő kenőcs.

- A Harmat-Crème a legjobb arcszépítő s bőrbő-ápoló kenőcs, mely üdévé, puhává, fehérré teszi az arcz bőrt.
 - A Harmat-Crème sem olmot, sem higanyt nem tartalmaz s teljesen ártalmatlan hatású.
 - A Harmat-Crème nappal is használható, miután nem zsíroz s a poudert jól állja.
 - A Harmat Crème nem teszi fényessé az arczot s fehértíti a bőrt.
 - A Harmat-Crème kiváló jó hatású mindennemű bőrbajoknál; pattanások s mitesszerek (bőr-akák) elmulasztására, napégette s szélkifújtz arcznál, s kéznél.
 - A Harmat-Crème teljesen zsirtalan, habszerű, jó illatu arcszépítő egy tégelyének ára egy korona.
 - A Harmat Szappan, mely a Crème hatását fokozza, darabonként 35 kr.
- Főraktár a készítő MIHALOVITS I. gyógy-szerészénel Debreczenben.

1256-5744
1898.

Hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város tanácsa részéről ezennel közhírré tételik, hogy a város tulajdonát képező Szabolcs vármegye területén fekvő, a Major Bálint-féle kasszával együtt 804 kat. holdat és 300 □ ölet kilevő ugynevezett »Guti-telek« tagbirtok, **folyó évi július hó 13-ik napján d. e 9 órakor** a városháza kistermében megtartandó nyilvános árverésen az 1898 évi október hó 1-ső napjától — az 1904. év október 1-ső napjáig terjedő hat évre hasznóberbe kiadatni fog.

Az árverési feltételek a város számvevői hivatalánál, a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Árverelni szándékozók kötelesek a kikiáltási ár 10%-át készpénzben az árverelő bizottság kezéhez bántpénzül letenni.

Debreczen, 1898. június 16.

A városi tanács.

valamint fekete, fehér és színes Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — sima, csikos, koczkázott, mintázott és damaszt stb. (mintegy 240 különböző fajta és 2000 különböző szín s árnyalatban stb.)

Ruhák s blousokra a gyárból! Privát fogyasztóknak postabér-, vámmentesen s házhoz szállítva.

Minták postafordultával.

Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.

Magyar levelezés.

Henneberg G. selyemgyárai, Zürichben.

(cs. és kir. udvari szállító).

Selyem-damasztok 75 krtól

14 frt 65 krig méterenként és selyem-brocatok — saját gyáraimból

Üzleti könyvek nagy raktára.

HOFFMANN és KRONOVITZ

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZEN, a főpostával szemben.

Ajánlkozik:

nyomtatványok elkészítésére

kereskedők, gyárosok és iparosok részére.

Levélpapír czégnomással

1000 drb. 3 frt 50 krtól feljebb.

Levélborték czégnomással

1000 drb. 2 frttól feljebb.

Monogrammal ellátott

Lakadalmi és báli meghívók.

Eljegyzési kártyák

nagyon olcsón.

Részvények, szelvények, elsőbbségi kötvények, értékpapírok, évi jelentések, zárszámadások, rovatos iverk, tabellák.

Gyászjelentések.

Hangverseny műsorok. Menü kártyák a legdiszesebb kivitelben.

Különlegességek kitünő magyarsággal helyesen kiállított **ÉTLAPOKBAN.**

Pinczérszámlák bor- és sör czimkék

Napilapok, hetilapok, szaklapok, képes folyóiratok előállítása

diszes, pontos és jutányos kivitelben. Ezek szétküldése (expediálva.)

Bármily terjedelmű regények, elbeszélések, költemények, tudományos és szakmunkák előállítása.

Névjegyek 50 krtól kezdve

A „Debreczen” kiadóhivatala.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczenben a főpostával szemben.